

Kilpailukykysovimuksen ja budjettiriihen vaikutukset kunnan tuloihin ja budjetointiin 2017

20.9.2016

Kehittämispäällikkö Sanna Lehtonen

Sanna.Lehtonen@kuntaliitto.fi

p. 050-575 9090

Valtion talousarvioesitys 2017 julkaistu 15.9.2016

Valtion talousarvioesitykset

[Etusivu](#) [2017](#) [2016](#) [2015](#) [2014](#) [Aiemmat talousarviot](#) [Ohje](#)

[Valtiovarainministeriö](#) [Svenska](#)

Vuosi 2017

Talousarvio

- ▶ [Talousarvioesitys \(15.9.2016\)](#)
- ▶ [Valtiovarainministeriön ehdotus \(12.8.2016\)](#)

Google: "vm tae"

28.90.30 Valtionosuus kunnille peruspalvelujen järjestämiseen

Valtion talousarvioesitykset

Etusivu 2017 2016 2015 2014 Aiemmat talousarviot Ohje

valtiono* Hae

Laejennettu haku Tyhjennä

- ▼ Määrärahat
  - ▶ 21. Eduskunta
  - ▶ 22. Tasavallan presidentti
  - ▶ 23. Valtioneuvoston kanslia
  - ▶ 24. Ulkoasiainministeriön h
  - ▶ 25. Oikeusministeriön hallit
  - ▶ 26. Sisäministeriön hallinn
  - ▶ 27. Puolustusministeriön ha
  - ▼ 28. Valtiovarainministeriön
    - ▶ 01. Hallinto
    - ▶ 10. Verotus ja tulli
    - ▶ 20. Palvelut valtioyhteisöll
    - ▶ 30. Tilastotoimi, taloudellii
    - ▶ 40. Valtion alue- ja paikall
    - ▶ 50. Eläkkeet ja korvaukse
    - ▶ 60. Valtionhallinnon yhteis
    - ▶ 70. Valtionhallinnon kehitt
    - ▶ 80. Siirrot Ahvenanmaan
  - ▼ 90. Kuntien tukeminen
    - ▶ 20. Valtion, maakuntien j
    - ▶ 22. Maakuntien sekä hal
    - ▶ 30. Valtionosuus kunni
    - ▶ 31. Kuntien yhdistymisei
    - ▶ (34.) Paikallisten kuntak

Talousarvioesitys 2017

30. Valtionosuus kunnille peruspalvelujen järjestämiseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 8 542 914 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain ([1704/2009](#)) mukaisen valtionosuuden maksamiseen
- 2) verotuloihin perustuvan valtionosuuksien tasauksen maksamiseen
- 3) enintään 25 300 000 euroa opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettujen lakien (635/1998 ja 1705/2009) mukaisista perustamishankkeisiin myönnettyjen valtionosuuksien ja -avustusten maksamiseen
- 4) enintään 3 500 000 euroa opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettujen lakien (635/1998 ja 1705/2009) mukaisista perustamishankkeisiin myönnettyjen valtionosuuksien ja -avustusten maksamiseen.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (1 000 euroa)

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus

Laskennalliset kustannukset

- ikärakenne
- sairastavuus
- työttömyys
- kaksikielisyys
- vieraskielisyys

Kuntaliitto julkaisee kuntakohtaiset ennakkolliset valtionosuuslaskelmat

- Versio 16.9.2016:
14.9.2016 laskelmassa olleen virheen korjaus
  - Versio 14.9.2016:
Budjettiriihen ja kilpailukyky sopimuksen vaikutukset, veromenestysten kompensatio, indeksikorotus -0,7 %, saaristo-osakuntalisä
  - Versio 16.8.2016:
Syrjäisyyskertoimessa olleen virheen korjaus
  - Versiot 14.6.2016 ja 29.4.2016
- * * *
- Seuraava päivitys lopullisten verotietojen julkaisun jälkeen marraskuussa 2016

Päivitys 14.9.2016:

- Syyskuun laskentaversioin tärkeimmät päivitykset ovat
  - » **Kilpailukyky sopimus** -356 milj. €, -65,22 €/asukas
  - » **Veromenetysten kompensatio** +390 milj. €
(kuntakohtainen)
  - » **Eläketuki uudistuksen** rahoitus ("Lex Lindström") vähennetään valtionosuudesta, -33 milj. euroa, -6,05 €/asukas
- **Indeksikorotus** muutettu +0,9 % → -0,7 %
- Lisäksi päivitetty **saaristo-osakuntien** uusi kriteeri
  - » Laskennallisena kustannuksena 10 milj. euroa 40 kunnalle
- Myös uusimmat **tasaustiedot** (Verohallinto 22.8.2016)

Valtionosuudet

Kunnan valtionosuus koostuu aina

kahdesta osasta:

1. Kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta (laki 1704/2009)
2. Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain (1705/2009) mukaisesta valtionosuusrahoituksesta

→ Järjestelmän kumpikin osa tulee ottaa huomioon

Talousarviovalmistelussa, valtionosuuksien ennakoarvioinnissa, vertailulaskelmia tehtäessä, tulo-meno-vertailuissa, kuntien välisissä sopimuksissa jne.

Ennakollinen laskelma 16.9.2016: Valtionosuudet 2017 (1/8)

Laskelmassa on huomioon otettu

- **Veromenetysten kompensatio** yht. **+390 milj. €**
  - Lisätty kuntakohtaisesti oikean suuruisena
- **Kilpailukyky sopimuksesta** aiheutuva valtionosuuden vähennys **-356 milj. euroa**
  - » Vähennetty €/asukas-tasasuuruisesti (65,22 €/as)
- **Eläketuki uudistuksen** rahoitus ("Lex Lindström") vähennetään valtionosuudesta
  - » Vähennys **-33 milj. euroa, -6,05 €/asukas**
- ...

Ennakollinen laskelma 16.9.2016: Valtionosuudet 2017 (2/8)

Laskelmassa **on huomioon otettu**

- ...
- **Perustoimeentulotuen** rahoituksen ja maksatuksen siirto Kelalle vuoden 2017 alusta
  - » Kustannus poistuu kokonaisuudessaan kunnilta
  - » Valtion osuus 50 % perustoimeentulotukeen poistuu
  - » Kunnan rahoitus osuus 50 % otetaan valtionosuutta vähentämällä
  - » Laskentaperusteena vuoden 2015 perustoimeentulotuen menojen puolikas; yht. **-331 milj. euroa** (jakautuminen kunnittain toteutuneen mukaisesti)
  - » Perustoimeentulotuen siirrosta aiheutuva kuntien **hallintomenojen säästö, -31 milj. euroa**, leikataan kunnilta
→ Vaikutus valtionosuusprosenttiin **-0,06 %-yksikköä**

• ...

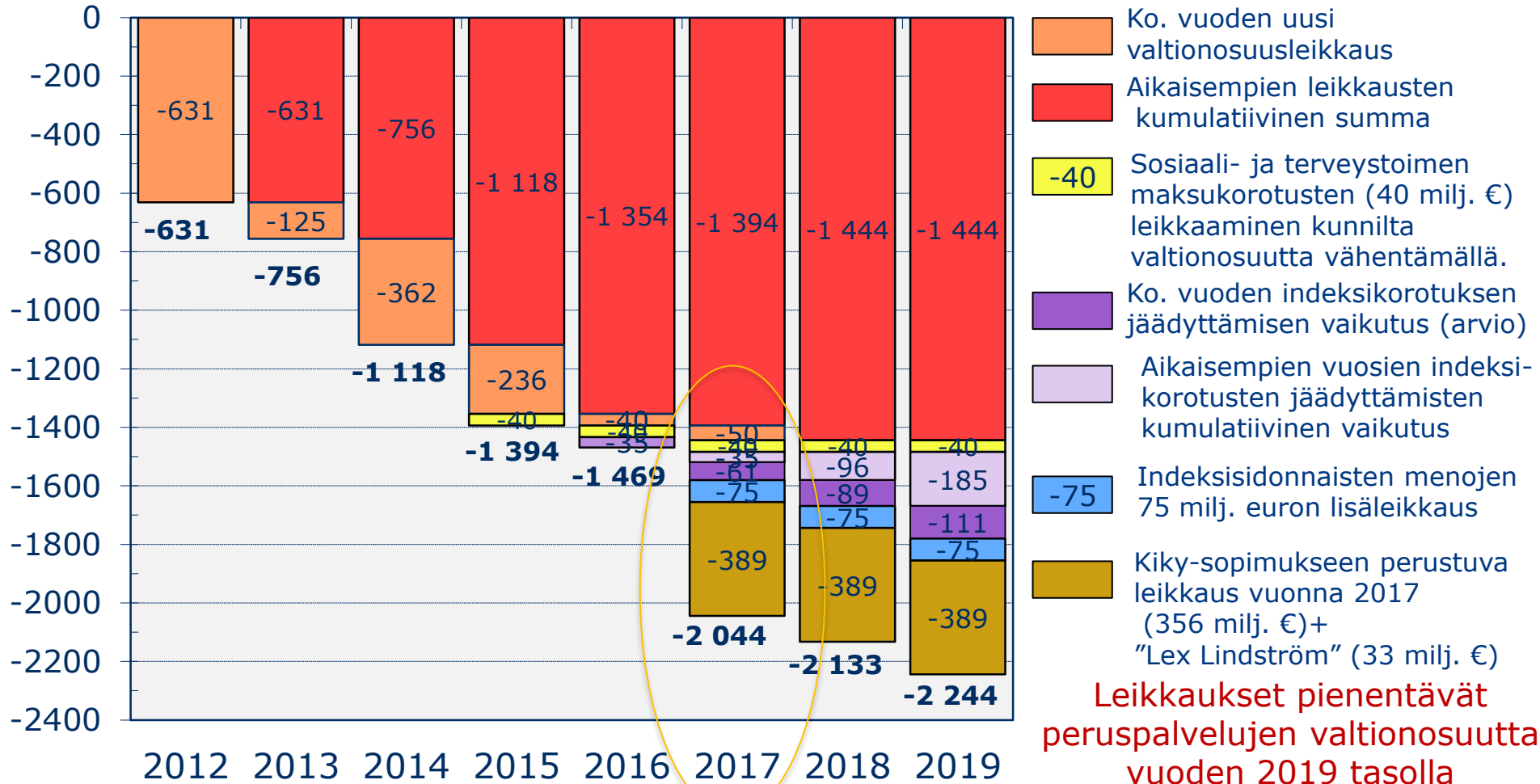

Ennakollinen laskelma 16.9.2016: Valtionosuudet 2017 (3/8)

Laskelmassa on huomioon otettu

- ...
- Valtionosuusleikkaukset vuodelle 2017
  - » Edellisen hallituksen päättämä valtionosuusleikkaus, **-50 milj. euroa** (-0,19 %-yksikköä)
  - » Kehysriihen 2016 lisäleikkaus (0,85 %), **-75 milj. euroa** (-0,28 %-yksikköä)
  - Yhteensä **-125 milj. euroa** otetaan huomioon valtionosuusprosentissa (**-0,46 %-yks.**), jolloin vaikutus on €/asukas yhtä suuri (**-22,86 €/as**) kaikissa kunnissa
- ...

Vuosien 2012-2019 leikkausten vaikutus kuntien peruspalvelujen* valtionosuuteen, milj. €

Leikkaukset pienentävät peruspalvelujen valtionosuutta vuoden 2019 tasolla 2,2 mrd. euroa eli noin 20 %

* Tämän lisäksi OKM:n valtionosuusrahoitusta on leikattu noin 400 milj. € vuosina 2012-2015. Vuosina 2016-2019 toteutettavat OKM:n leikkaukset ovat arviolta yli 220 milj. € vuoden 2019 tasolla.

Ennakollinen laskelma 16.9.2016: Valtionosuudet 2017 (4/8)

Laskelmassa on huomioon otettu

- ...
- Määräytymistekijöitä päivitetty, **+38 milj. euroa:**
  - » 31.12.2015 asukasmäärätiedot (Tilastokeskus) ikäryhmittäin ja kieliryhmittäin,
  - » Vuoden 2015 sairauksien määrätiedot (KELA) sairastavuuskertoimen laskennassa,
  - » Työttömien määrätiedot (TEM) työttömyyskertoimen laskennassa,
  - » Syrjäisyyskertoimen tiedot vuosille 2017-2022,
- ...

Ennakollinen laskelma 16.9.2016: Valtionosuudet 2017 (5/8)

Laskelmassa on huomioon otettu

- ...
- Indeksikorotus (-0,7 %) viety hintoihin
- Hintoihin viety myös kuntien ja valtion välinen kustannustenjaon tarkistus, jonka valtionosuusvaikutus **+34 milj. euroa** (+0,02 %-yksikköä)
- Uusi saaristo-osakuntakriteeri lisätty muihin laskennallisiin kustannuksiin
  - » Laskennallisena kustannuksena 10 milj. euroa 40 kunnalle
- ...

Kunta	Nimi	Kunnan asukasluku	Saaristo-osien väestön määrä	Saaristoväestö n osuus	Saaristolisä, €
	Yhteensä				10 001 084
016	Asikkala				158 316
049	Espoo				207 612
091	Helsinki				394 052
097	Hirvensalmi				580 492
149	Inkoo				75 208
172	Joutsa				92 588
176	Juuka				68 572
179	Jyväskylä				154 524
202	Kaarina-S:t k				79 948
257	Kirkkonumm				232 576
260	Kitee				132 404
265	Kivijärvi				32 232
285	Kotka				122 292
291	Kuhmoinen				61 304
297	Kuopio				266 704
422	Lieksa				79 000
426	Liperi	12 338	510	0,041	161 160

 Suomi Svenska English Media

VALTIONEUVOSTO
 FI / AJANKOHTAISTA / ARTIKKELI /
 SAARISTO-OSAKUNNILLE EHDOTETAAN SAARISTOISUUDESTA AIHEUTUVIA KORVAUKSIA 10 MILJOONAA EUROA

fi | sv

Saaristo-osakunnille ehdotetaan saaristoisuudesta aiheutuvia korvauksia 10 miljoonaa euroa

Valtiovarainministeriö © 16.9.2016 9.57
 TIEDOTE

Hallitus esittää kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annettuun lakiin lisättäväksi saaristo-osakunnan määritelmä ja saaristo-osakunnille saaristoisuudesta aiheutuvien kustannusten korvaamista.

Saaristo-osakuntia on uuden määritelmän mukaan 40. Saaristo-osakunnille saaristoisuudesta aiheutuvan korvauksen kokonaismäärä on 10 miljoonaa euroa.

Saaristo-osakunnalle saaristoisuuden perusteella määräytyvät kunnan laskennalliset kustannukset lasketaan

Saaristo-osakuntakriteerin todellinen vaikutus kunnan talouteen

kuntanro	kuntanimi	asukas- määrä	Saaristo-osa- kuntaväestö	LOPPUSUMMA	LOPPUSUMMA	MUUTOS		VM:n TIEDOTE 16.9.2016	Ero VM:n tiedotteen ja todellisen vaikutuksen välillä
				Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	euroa	€/asukas		
		5 458 325	31 649	8 542 641 098	8 542 641 960			10 001 084	
			Saaristo-osa- kuntien (3) väestö kunnan saaristo- osissa	ILMAN SAARISTO- OSAKUNTA- KOROTUSTA	UUDEN SAARISTO- OSAKUNTA- KOROTUKSEN JÄLKEEN	Saaristo-osakuntalisän palautuksen vaikutuksen vaikutus kuntien valtionosuuteen 2017 sillä oletuksella, että korotus (10 milj. euroa) rahoitetaan koulutustaustakertoimen kustannuksella.		"Saaristo-osakunnille ehdotetaan saaristoisuudesta aiheutuvia korvauksia 10 miljoonaa euroa"	
529	Naantali	18 961	4 236	15 575 394	16 892 978	1 317 584	69,5	1 338 576	-20 992
499	Mustasaari	19 302	2 191	32 900 461	33 583 439	682 978	35,4	692 356	-9 378
831	Taipalsaari	4 815	2 084	6 465 267	7 120 344	655 077	136,0	658 544	-3 467
440	Luoto	5 147	2 021	14 166 344	14 799 345	633 002	123,0	638 636	-5 634
97	Hirvensalmi	2 290	1 837	7 247 905	7 822 125	574 220	250,8	580 492	-6 272
710	Raasepori	28 405	1 928	55 608 789	56 130 302	521 512	18,4	609 248	-87 736
740	Savonlinna	35 523	1 754	81 873 934	82 373 544	499 610	14,1	554 264	-54 654
638	Porvoo	49 928	1 906	50 248 030	50 747 210	499 180	10,0	602 296	-103 116
434	Loviisa	15 311	771	25 953 159	26 149 541	196 382	12,8	243 636	-47 254
895	Uusikaupunki	15 510	679	25 924 609	26 114 633	190 024	12,3	214 564	-24 540
609	Pori	85 363	1 001	143 177 744	143 361 307	183 563	2,2	316 316	-132 753
837	Tampere	225 118	0	219 069 302	218 782 120	-287 182	-1,3	0	-287 182
49	Espoo	269 802	657	50 371 789	49 980 785	-391 004	-1,4	207 612	-598 616
853	Turku	185 908	0	215 959 931	215 551 210	-408 721	-2,2	0	-408 721
92	Vantaa	214 605	0	149 159 189	148 421 288	-737 901	-3,4	0	-737 901
91	Helsinki	628 208	1 247	206 720 390	205 326 241	-1 394 149	-2,2	394 052	-1 788 201

Ennakollinen laskelma 16.9.2016: Valtionosuudet 2017 (6/8)

Laskelmassa on huomioon otettu

- ...
- Kuntien tehtävien ja velvoitteiden muutokset*
vuonna 2017, **+34 milj. euroa**
- ...

Tehtävien ja velvoitteiden muutokset 2017

KUNTIEN TEHTÄVIEN JA VELVOITTEIDEN MUUTOKSET	+14
Omaishoidon kehittäminen	+75
Perhehoidon kehittäminen	+15
Vanhusten kotihoito ja veteraanien kotiin vietävät palvelut	+4,8
Säästöt omais- ja perhehoidon kehittämisen johdosta	-30
Vanhuspalvelujen henkilöstömitoituksen tarkistaminen	-6,3
Vanhuspalvelulain eräiden tehtävien poistaminen	-6,9
Päivystyksen ja erikoissairaanhoidon uudistaminen	-19
Päivystysjärjestelmän uudistaminen	2,0
Subjekttiivisen varhaiskasvatusoikeuden muutokseen liittyvä yksityisen hoidon tuen muutos	-0,1
Subjekttiivisen varhaiskasvatusoikeuden muutos	-9,2
Yli 3-vuotiaiden lasten ja kasvattajien määrän suhteellinen muutos	-9,4
Aikuisten hammashuollon säästötoimet	-1,3
Kuluttajavalvonnan siirto kunnilta ja aluehallintovirastolta Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle (siirto momentille 32.40.05)	-0,4

Ennakollinen laskelma 16.9.2016: Valtionosuudet 2017 (7/8)

Laskelmassa **on huomioon otettu**

- ...
- 26.8.2016 Kuntaliiton arvio tasauksesta v. 2017
- Verohallinnon tiedot 22.8.2016

- ...

Ennakollinen laskelma 16.9.2016: Valtionosuudet 2017 (8/8)

Laskelmassa **on huomioon otettu**

- ...
- Vuoden 2015 valtionosuusuudistuksen siirtymätasaus
  - » +/-180 €/asukas vuonna 2017
  - » yht. 15 kuntaa
- Ammatillisen koulutuksen rahoitusosuuden aleneminen **-190 milj. euroa, -34,81 €/asukas**

- 50 euroa/asukas vuonna 2015
- 100 euroa/asukas vuonna 2016
- 180 euroa/asukas vuonna 2017
- 260 euroa/asukas vuonna 2018
- 380 euroa/asukas vuonna 2019

Ennakollinen laskelma 16.9.2016: Muutos vuoden 2016 aikana

Laskelmassa on huomioon otettu myös

- Vuoden 2016 aikana vuoden 2016 valtionosuusrahoitukseen tuleva muutos
  - » Omais- ja perhehoidon kehittäminen, vähennyksiä ja lisäyksiä, netto **+38 milj. euroa**; ikäryhmittäiset perushinnat muuttuvat, nettovaikutus valtionosuusprosenttiin **+0,14 %-yks.**
  - » Otetaan huomioon vuoden 2016 valtionosuusmaksatuksessa syksyllä 2016

Valtionosuusprosentin muutos	VOS-%
Valtionosuuspäätös vuodelle 2016 (30.12.2015)	25,47
- LTAE II vuodelle 2016: omais- ja perhehoito	+0,14
= valtionosuusprosentti LTAE:n jälkeen 2016	25,61

Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuusrahoitus

- Kilpailukyky sopimukseen liittyvät leikkaukset koskevat myös OKM:n rahoitusta (-16 milj. euroa)
  - » Lukio -5,4
  - » Esi- ja perusopetus -3,0
  - » Taiteen perusopetus -0,43
- Indeksikorotus -0,7 %
  - » Lukio -1,2
  - » Esi- ja perusopetus -2,8
  - » Taiteen perusopetus -0,56
- Valmistava opetus 50,6 → 85,5

Kotikuntakorvauksen perusosa 2017

- Arvio (31.8.2016) kotikuntakorvauksen perusosasta vuodelle 2017 on **6 574 €/oppilas** (6 694 vuonna 2016).
- Kotikuntakorvauksen perusosan alenee negatiivisesta indeksikorotuksesta (-0,7 %) johtuen.
- Kuntakohtaiset oppilasmäärät saatavilla Sannalta

Ennakollinen laskelma 16.9.2016: Valtionosuudet 2017

Laskelmassa **ei ole vielä otettu huomioon**

- Määräytymistekijöistä
  - » Työkyvyttömyyseläkeläisten määrätiedot sairastavuuskertoimeen
  - » Koulutustaustakertoimen tiedot
  - » Alueella työssäkäyvät työpaikkaomavaraisuuskertoimeen
- ...

Yhteenveto: Valtionosuusprosentti 2017

- Arvio vuoden 2017
valtionosuusprosentista 14.9.2016
on **25,23 %** (25,61 vuonna 2016)
- Omarahoitusosuudet
  - VM **3 620 €/asukas**
  - OKM **260 €/asukas**

Kiitokset mielenkiinnostanne!

Sanna Lehtonen

Kehittämispäällikkö, kuntatalousyksikkö

Suomen Kuntaliitto

Toinen Linja 14, FI-00530 Helsinki, Finland

Tel. +358 9771 2079

Mob. +358 50 575 9090

Sanna.Lehtonen@kuntaliitto.fi

www.kunnat.net / www.kommunerna.net / www.localfinland.net